

ABRAHAMVS ORTELIVS

ANTVERPIANVS,

Beneuolis Lectoribus S. D.

CVM omnibus perspectum satis esse credam, quanta sit cognitionis historiarum utilitas, benignè Lector; equidem mihi persuadeo, neminem pœnè esse, modò historias primis (quod aiunt) labris gustarit, qui nesciat, quàm necessaria sit ad eas rectè intelligendas, Geographiæ (quæ meritò à quibusdam historiæ oculus appellata est,) cognitio. Multa enim in historiis occurrunt, ne dicam pœnè omnia, quæ nisi aliqua locorum cognitione polleas, non solùm intelligi bene non possunt, verùm etiam contrà quàm debeant nonnunquam intelliguntur; vt fit, cum in aliis, tum potissimum in Regum, Imperatorumque expeditionib., in diuersis gentium migrationibus, & in clarissimorum virorum diuersarum Regionum perlustrationibus, peregrinationibusque. Quod cum experientia ipsa doceat, non est, quòd ego heic latius declarem. Hæc verò tam necessaria Geographiæ cognitio, vt multi egregij & docti viri testati sunt, ex Tabulis Geographicis longè facilius peti addisci que potest. Atque vbi aliquantulum harum Tabularum vsui adsuuerimus, vel mediocrem etiam Geographiæ inde cognitionem adepti, quæcunque leguntur, Tabulis his quasi rerum quibusdam speculis nobis ante oculos collocatis, memoriæ multò diutius inhærent. quòd fit, vt tum demum cum fructu aliquo, quæ legimus, percipere videamur. Omitto iam, multò iucundiorè videri & esse, historiarum lectionem, si Tabulis ob oculos propositis liceat quasi præsentem, res gestas, aut loca in quibus gestæ sunt, intueri. Nam, quantopere iuuemur, cum in sacris litteris Israëlitarum iter ex Ægypto per mare rubrum & immensam propè solitudinem in terram promissam factum legimus, si Palæstina tabula inspecta, id quasi præsentem videamus; quemuis existimo sæpius experiri. Quæ cum ita sint, quantopere impediuntur retineanturque, immo retrahantur etiam sæpè in ipso cursu, historiarum studiosi, faciliè est videre: cum vel omnes Regionum descriptiones non possint haberi; vel si haberi quidem possint, cariores sint, quàm vt quiuis possit, præsertim cum plurimi sint tenuioris fortunæ, coëmere. Multi enim sunt, qui delectantur quidem Geographiæ vel Chorographiæ, imprimis verò Tabulis, quæ de Regionum descriptionibus, delineationibus, que variæ existant: sed, quoniam aut non habent, quòd iis comparandis impendant; aut, si quidem habeant, tantum, quanti illæ valere solent, impendere nolunt, ab iis abstinent; nec sibi ipsis satisfaciunt. Sunt etiam, qui cum habeant quo emant, emere quàm lubentissimè vellent, nisi locorum angustia obstaret, quò minus latæ Chartæ explicari & inspicì commodè possint. Nam, vt verum fatear, magnæ illæ & amplæ Geographicæ Chartæ conuolutæ, non ita commodæ sunt; nec, cum aliquid fortè legitur, inspectu faciles. Omnes verò ordine parieti expansas adfigere volenti, opus esset, non modò amplissima, latissimaque domo, verùm etiam Regio quodam Theatro. Hæc ego sæpenumero expertus, cogitare cœpi, quæ ratio inueniri posset, hisce, quæ iam dixi incommodis, medendi, vel vt diminuerentur aliquo modo; vel, si fieri posset, vt omninò è medio tollerentur. ac tandem visum est, hac ratione, quam in hoc libro nostro (cui (vti speramus singulisque optamus) quiuis faciliè locum inter suos libros dare poterit) obseruauimus; fieri posse. Quòd verò intelligas, quid à nobis in hoc Theatro nostro præstitum sit, quidve de eo tibi sit expectandum; id tibi heic paucis explicandum esse duxi. Primò, nobis animus fuit repræsentare tibi, quicquid in vllis Geographicis, aut Chorographicis Chartis hinc inde tam recenter, quàm nuperrimè multis abhinc annis (quò factum est, vt earum etiam multæ nunc inueniri nequeant) in lucem editis, vnquam habueris, vel etiamnum habeas. quòd vt præstaremus, hac ratione sumus opus aggressi. Omnium Regionum, quarum Geographicæ Tabulæ existant, vnâ nobis (quarundam enim sunt plures) nostro iudicio omnium optimam proposuimus: quæ tametsi esset aliquando magna & lata, in eam tamen formam contraximus, vt nostro operi conueniret; ac vno, tota absolueretur folio: vel, que madmodum aliquoties factum est, vti videri licet, vno, continerentur plures; nulla tamen, ne vel

minima re omiffa, quæ erat in maiore obuia, nullave mutata; nisi, quod sæpius, quæ in primis vix legi poterant, ea ita in nostris exprefferimus, vt legi facile à quolibet possent. Interdum verò, vbi res ipsa admonuit, & locus tulit, quorundam locorum vulgaribus nominibus adscriptissimus antiqua. quod (vti putamus) nobis bona ipsorum Auctorum venia licuisse; sic speramus, priscarum historiarum lectoribus, obseruatoribusque, fore non ingratum. In Tabulis, quæ Auctorum nomina habent, nihil (vti diximus) est à nobis immutatum, exceptis duabus aut tribus Belgicarum Regionum maritimis oris, quas mare post, quàm ab Auctore descriptiones earum editæ sunt, multum mutauit: quemadmodum exempli gratia, in Flandria, è Regione Zelandiæ, non longè ab oppido Watervliet, vbi maris beneficio post eius loci descriptionem editam, continenti multum accreuit: nos, pro vt hoc tempore is locus est, (accepta eius Topographia à clarissimo, nobilissimoque, & stemmate, & literis viro D. Marco Laurino istius loci Domino,) formam, Regionis ipsius hodierni situs declarandi studio, mutauimus. In aliis verò, quæ nullum habebant Auctoris nomen, fuimus paulò audaciores. in quibus & mutauimus aliquoties pro nostro iudicio quædam, & quædam detraximus, & quædam etiam nunquam, pro vt res videbatur postulare, adiecimus. Quarundam etiam Regionum, ad seriem nostram aliquo modo complendam, nouas primi pro nostro modulo Tabulas confecimus, vt quàm paucissimæ, quoad hoc tempore fieri posset, deessent. In istis, quas diximus Auctorum nominibus additis, contrahendis; ea fide vsi sumus, vt non modò à Lectore nos gratiam speremus inuituros: verùm ab ipsis etiam Auctorebus. aut ita saltem egisse, vt neminem meritò pudere huius nostræ, quæcunque etiam est, possit; immo hanc paruum nostram non minus, quàm illam magnam pro sua & agnoscere possit & habere. Studuimus enim & ipsis Auctorebus hoc nostro labore, si non gratificari, saltem non displicere. Nec aliorum hoc tempore mores sumus imitati, qui vt noui aliquid in lucem videantur edere, nil faciunt aliud, quàm huiusmodi Auctorebus opera & labores mutare, atque ex bonis sæpè aliquid quod bonum non est vulgo pro bono venditare, quibusdam nunc adiectis, nunc detractis, & ipsius Auctoris nomine dissimulato, vel apposito suo, vel ficto quopiam, quò nouitatis gratia placeat vulgo, vendique possit, vt pecuniam quouis modo corradant. Nos enim insana illa auri fame non sumus ad hunc laborem impulsus: sed nostra ad studiosos harum rerum adiuuandos propensa voluntate, posthabita omni ex alieno labore vanæ gloriolæ aucupandæ occasione. Quid enim erat opus, cum aliorum, quæ extant Tabulæ, nostro satisfacerent operi, nouas facere? Erunt fortassis, qui plures in hoc nostro Theatro particulares Regionum descriptiones desiderabunt (quemadmodum quouis naturæ ductu optabit procul dubio patriæ suæ descriptionem heic extare) verùm ij sciant, eas, quæ heic non habentur, non esse aut nostra negligentia omiffas, aut quòd iis sumptus impendere veriti fuerimus: sed quia aut nullas vnquam viderimus, aut ad nostras manus nunquam illæ venerint. Quòd si est quispiam, qui huiusmodi vel habeat, vel sciat haberi posse, eum oratum etiam atque etiam velimus, vt nobis earum copiam faciat, certò promittentes, eas nostro sumptu non sine gratiarum actione, & honorifica nominis sui mentione, separatim exculpendas curaturos; vt huic deinde libro, suo loco, aut vbi quisque volet, adiungi possint. De ordine quoque in Tabulis his collocandis à nobis obseruato, ratio quoque tibi, Candide Lector, reddenda videtur; vt, si sint fortè, quibus aliter collocari debuisse videantur, iis hac nostra exponenda vel satisfaciamus, vel nos, quòd officium postulare videbatur, saltem excusemus. Primò, omnium Tabulam vniuersum terrarum Orbem complexam exhibemus; deinde eius præcipuas partes, veluti sunt; America, Africa, Asia, & Europa; naturam secuti, qua semper antè, quàm partes sint; totum aliquod, cuius illæ sint, necesse est esse. His subiecimus harum partium singulas Regiones ab Occidentaliore Europæ parte exorsi, Ptolemæum Geographorum Principem, & ceteros pœnè omnes imitati. Sicque Britannicæ Insulæ primæ prodeunt. post Hispaniæ; deinde Galliæ: Hinc Germaniam petimus, cuius Regionibus perlustratis, ex Heluetia transimus in Italiam huic contiguam, singulas eius quoque visuri prouincias. Inde in Græciam nauigauimus. vnde in Sclauoniam profecti, singulas Prouincias, quibus vsus est linguæ Sclauonicæ, vti sunt Hungaria, Transsylvania, Polonia, Scandia, & Russia perspeximus. Hoc modo Europa absoluta ad Isthmum, qui est

est inter fontes Tanais, & Oceanum septentrionalem, Europæ ac Asiæ terminum venimus; eoque in Asiam; quam contemplati, in Africam per angustias, quæ sunt inter intimum Sinus Arabici recessum, & Mediterranei maris Sirbonium lacum, descendimus. Vnde per Ægyptum, Barbariamque ad fretum Gaditanum peruenimus. quo traiecto, domum, vnde eramus egressi, tandem reuertimur, viatori similes vel peregrinanti cuiuspiam, qui nationibus singulis, & Regionibus, longo ordine, quo sibi inter se coniunctæ sunt, nulla præterita, perlustratis, tandem, vnde exierat, lætus atque incolumis redit. Hactenus de ipsis Tabulis; nunc de Tabularum auersa parte dicemus. Quoniam visum nobis est, ingratum Lectori, aut Spectatori fore, foliorum terga ita vacua videre & omnino inania; statuimus ibi singularum Tabularum breuem quandam declaratiunculam adscribere, eodem modo, quo in ipsis Tabulis diximus à nobis esse factum; nullius, qui nobis vsui fuerit, nomine omisso aut dissimulato. In fine, hæc adiecimus omnium, quotquot vel nouimus, vel habuimus, Auctorum nomina; è quibus singularum Regionum plenior cognitio (si quispiam requirat) peti possit. Quapropter, Geographiæ candidati habebunt hæc, his Auctoribus ordine adscriptis, & Auctorum Tabularum Geographicarum Catalogo, quem libro præfiximus, ac his ipsis nostris demùm Tabulis, quandam quasi officinam omni instrumentorum apparatu instructam; è qua, si forsan vel ad librum aliquem, vel ad Regionum descriptiones sibi deesse quippiam sentiant, leui, imò nullo negotio videre possint, vnde id peti queat. Hæc sunt, quæ putauimus Lectori esse indicanda. Superest, vt singulos oremus, ne alio animo hunc laborem nostrum excipiant, quam quo à nobis & inchoatus est & absolutus, ac tandem in lucem editus. Vale, & fructu, atque FRAN-

CISCI HOGENBERGI artificiosæ manui, cuius vnus indefatigabili diligentia ferè omnes hæc Tabulæ cælatae sunt, bene faucto.

ANTVERPIÆ. M. D. LXX.

CATALOGVS AVCTORVM TABVLARVM GEOGRAPHICARVM, QVOTQVOT AD NOSTRAM COGNITIONEM HACTENVS PERVENERE; QVIBVS AD- DIDIMVS, VBI LOCORVM, QVANDO, ET A QVIBVS EXCVSI SVNT.

Ægidius Bulionius Belga, Galliam Belgicam descripsit; quam edidit Antuerpiæ Ioannes Liefrinck; & Sabaudiam cum Burgundiæ Comitatu; euulgatam apud Hieronymum Cock, Antuerpiæ.

Ægidius Tschudus, Rhetiam, Heluetiamque; Basileæ apud Isingrinum.

Andreas Theuetus, Galliam; sed nondum edidit.

Antonius Ienkinsonus, Rusiam; Londini. 1562.

Antonius Wied, Moscouiam; Antuerpiæ.

Augustinus Hirsuogel, Regionum hæctenus non visarum (vti titulus habet) tabulam edidit; Continet verò Slauoniam, Carinthiam, Styriam, Goritziam, &c. vicinasque Regiones; Nurenbergæ, apud Ioannem Weygel.

Bartholemæus Scultetus, Misnie & Lusatiæ Corographiam; Gorlitzij, An. 1569.

c

5